

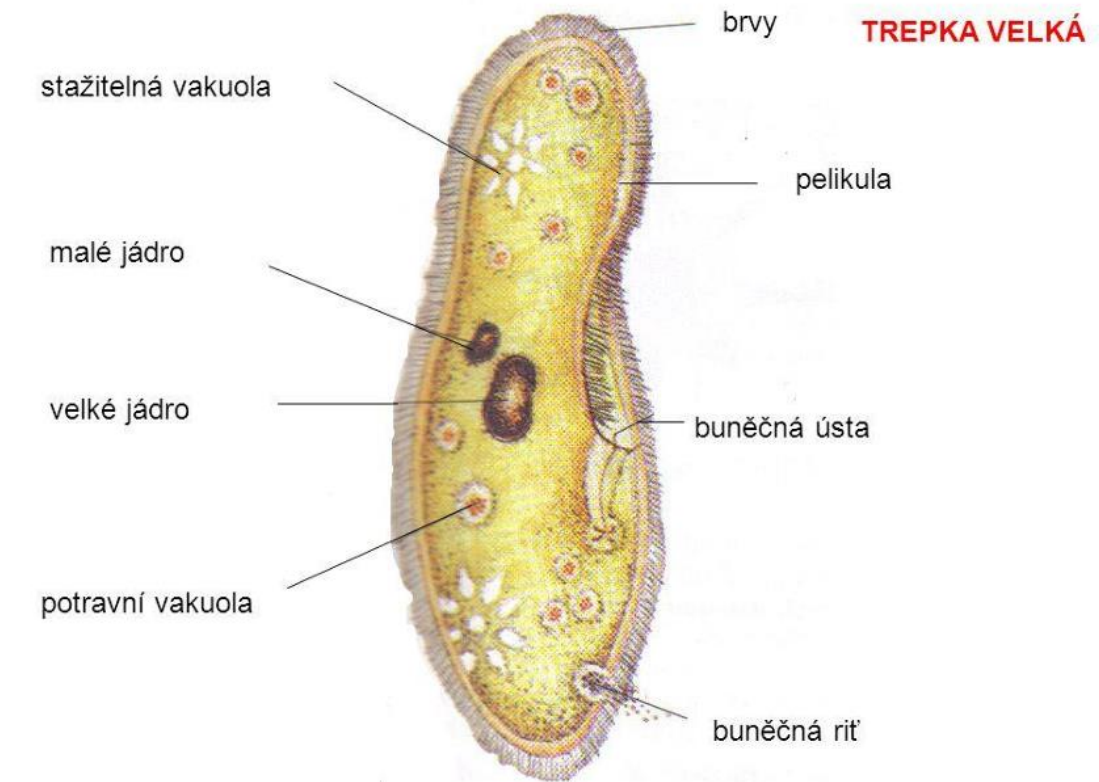
PRVOCI

- **jsou jednobuněčné organismy = mikroorganismy**
- jejich tělo (cca 2 mm) zajišťuje všechny životní funkce (příjem potravy, vylučování, růst, rozmnožování, dráždivost, pohyb)
- prvoků je mnoho druhů – žijí ve vodě (sladké i slané), v půdě a mechu, mnozí patří mezi parazity
- pohybují se pomocí bičíků, brv nebo panožek

<https://www.youtube.com/watch?v=1nPDyzgj2eg>

TREPKA VELKÁ (patří do skupiny nálevníků)

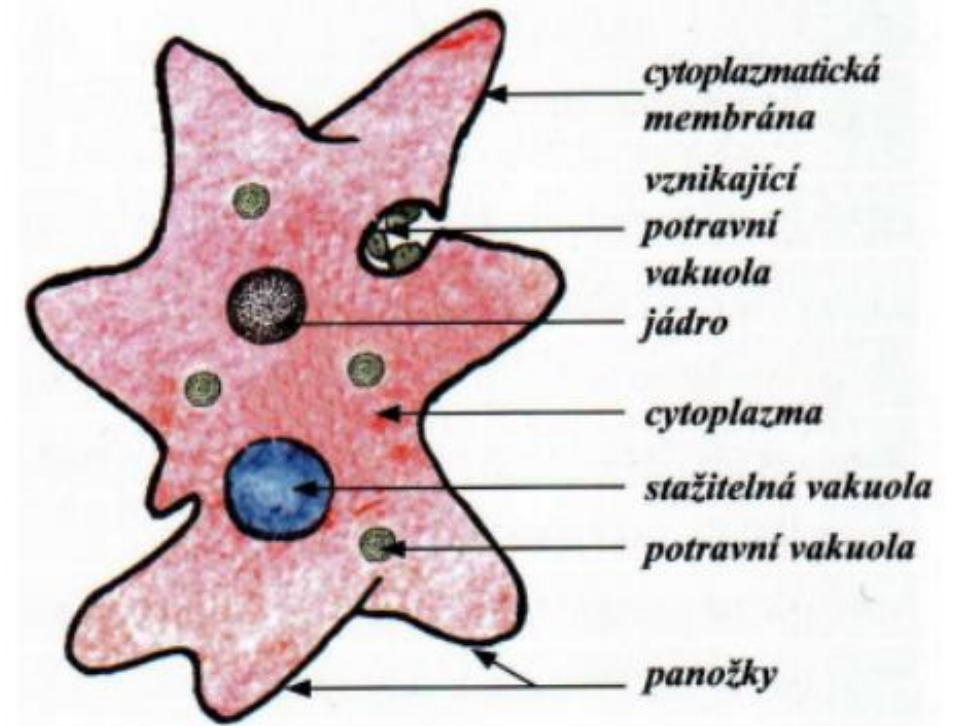
- žije ve vodním prostředí (rybníčky, kaluže, tůně, příkopy)
- živí se bakteriemi
- na povrchu těla je pružný obal – **pelikula**
- z povrchu těla vyrůstají **brvy** – víří vodu a tím umožňují pohyb
- 2 jádra, velké a malé, řídí životně důležité děje trepky
- potravu (bakterie) přijímá buněčnými ústy
- kolem přijaté potravy se v buňce vytvoří – **potravní vakuoly**, do ní se vyloučí trávicí šťávy, které potravu rozloží na jednoduché látky, trepka je z vakuoly vstřebá a použije na stavbu a růst těla a jako zdroj energie
- nerozložené zbytky potravy jsou vyloučeny **buněčnou řití**
- v cytoplazmě jsou také **stažitelné vakuoly**, kterými trepka prudkým stahem odstraňuje přebytečnou vodu a škodlivé látky
- za nepříznivých podmínek (vysychání kaluží, změna teploty, apod.) vyloučí trepka na povrch svého těla ochranný obal = **cysta**
- přežijí tak nepříznivé podmínky a větrem mohou být roznášeny i na velké vzdálenosti
- za příznivých podmínek se trepka z cysty uvolní a obnoví všechny životní funkce

MĚŇAVKA VELKÁ (kořenonožci)

- mění tvar svého těla přeléváním cytoplazmy – vytvářením panožek
- pomocí panožky pohyb a obklopování potravy
- žije ve vodě i v půdě

V mořích žijí prvoci, kteří na svých buňkách vytváření schránky – mřížkovci, dírkonožci.

stavba těla měňavky velké
(několikanásobně zvětšeno)

Zástupci a nemoci:

Trypanozoma spavičná (bičíkovci) = spavá nemoc, přenáší moucha ce-ce

Zimničky (výtrusovci) = malárie, napadají červené krvinky, přenáší komáři

Kokcidie – cizopasí v tělech členovců a obratlovců, vážná onemocnění až úhyn

Toxoplazma – horečky a zduření mízních uzlin, přenos kočkami nebo syrovým masem, nebezpečná pro člověka – těhotné ženy – poškození plodu